

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR. 410.005.05.2015

P/15/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/067 – Finansowanie ulg na przejazdy komunikacją autobusową i kolejową.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Krystyna Knop, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93990 z dnia 23 marca 2015 r. 2. Kamila Grablewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93979 z dnia 16 marca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	„TRAKO” – Marek Wierzbicki, Wilczyce, ul. Sosnowa 29, 51-361 Wrocław, (dalej „TRAKO” lub „Przewoźnik”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Wierzbicki, przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą z zakresu przewozów autobusowych. (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność TRAKO w zakresie prawidłowości wnioskowania i rozliczania dopłat z tytułu stosowania w prowadzonej działalności obowiązujących ustawowych ulg w przewozach krajowych regularnymi środkami transportu autobusowego w latach 2013-2014.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą oceny ogólnej były pozytywne oceny cząstkowe sformułowane w odniesieniu do działań w zakresie: [1] realizowania przez TRAKO przewozów regularnych, które prowadzone były na podstawie ważnej licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób oraz uzyskanych zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym; [2] stosowania kas rejestrujących, które spełniały kryteria i warunki techniczne określone decyzją Ministra Finansów oraz umożliwiały ustalenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne rodzaje stosowanych ulgowych uprawnień przy przejazdach autobusowych; [3] sporządzania wniosków do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (dalej: UMWD) w sprawie dopłat do krajowych regularnych przewozów autobusowych z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczyły: [1] rozliczenia nienależnych dopłat do biletów ulgowych ze środków budżetu państwa w łącznej kwocie 279 zł, [2] niewskazania w cennikach zgłaszanych organom wydającym zezwolenia wszystkich kategorii ulg i wykazów cen biletów, [3] niekompletnych cenników umieszczonych w autobusach, [4] nienaniesienia w sposób trwały na jednej z kas rejestrujących numeru ewidencyjnego, nadanego przez

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego we Wrocławiu, [5] niezgłoszenia pięciu kas rejestrujących do obowiązkowego przeglądu technicznego w wymaganym terminie, [6] nieprawidłowego zapisu numeru ewidencyjnego kasy rejestrującej w jej książce serwisowej², [7] dwukrotnego nieterminowego przekazania rozliczenia dopłat do UMWD.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie przez przewoźników wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat

1.1. Struktura organizacyjna podmiotu i system kontroli

Opis stanu
faktycznego

Usługi przewozowe w komunikacji autobusowej realizowane były przez przewoźnika autobusowego - firmę „TRAKO” – Marek Wierzbicki z siedzibą w Wilczycach, zarejestrowaną dnia 25 listopada 2003 r. w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez wójta Gminy Długołęka pod nr 3156/2003, której właścicielem i jednocześnie zarządzającym (jednoosobowo) był przedsiębiorca Marek Wierzbicki.

(dowód: akta kontroli str. 5, 462-465)

„TRAKO” nie posiadało wydzielonych komórek organizacyjnych wykonujących zadania związane z przewozami autobusowymi. Natomiast zadania te (stosownie do zakresów obowiązków na stanowisku pracownika biurowego) realizowane były przez czterech pracowników i polegały m.in. na obsłudze kasy oraz programów PP- Bilety i Kasa Biletowa³, sprzedaży biletów, sporządzaniu zestawień w tym zakresie, wykonywaniu rozkładów jazdy i wprowadzaniu ich zmian w programie PP-Bilety, przygotowywaniu wniosków o wydanie zezwoleń, prowadzeniu ewidencji czasu pracy kierowców, weryfikowaniu mandatów wystawionych przez kontrolera (rewizora) oraz wysyłaniu wezwań do zapłaty o uregulowanie należności z powyższego tytułu. W 2013 r. ww. pracownicy zatrudnieni byli w „TRAKO” na podstawie umów o pracę, (przy czym trzech - na pełnym etacie, jeden na ¼ etatu). Z kolei w 2014 r. z czterech pracowników, dwóch było zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (na pełnym etacie), jeden na umowę zlecenia oraz jeden na podstawie umowy na realizację usług przewozowych w komunikacji autobusowej (prowadzący działalność gospodarczą). W 2013 r. usługi przewozowe na rzecz „TRAKO” wykonywało łącznie 19 kierowców autobusowych, w tym jeden na podstawie umowy o pracę, 11 na umowę zlecenia, a siedmiu na podstawie umów na realizację usług przewozowych w komunikacji autobusowej. W 2014 r. liczba zatrudnionych kierowców wzrosła do 33, z których dwóch było zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, 24 na umowę zlecenia i siedmiu na umowę na realizację usług przewozowych w komunikacji autobusowej.

(dowód: akta kontroli str. 7-8, 9-27)

W latach 2013-2014 w „TRAKO” nie funkcjonowała komórka odpowiedzialna za prowadzenie kontroli wewnętrznej dotyczącej wydawania biletów przez kierowców, rejestrowania biletów w kasach przez kierowców, sprawdzania przez nich uprawnień do zakupu biletu z ulgą. Ponadto przewoźnik nie stworzył własnego (wewnętrznego) systemu kontroli (procedur) prawidłowości sprzedaży biletów osobom uprawnionym oraz dokumentów potwierdzających te uprawnienia.

W kontrolowanym okresie czynności dotyczące m.in. prowadzenia kontroli dokumentów przewozu zgodnie z art. 33a ust. 1 - 8 ustawy z dnia 15 listopada

² W książce serwisowej kasy rejestrującej o nr fabrycznym 018670 i numerze unikatowym BCL 11031689 dokonano zapisu numeru ewidencyjnego kasy 02-29-04321/11, podczas gdy właściwym nadanym przez I Urząd Skarbowy we Wrocławiu numerem ewidencyjnym dla tej kasy był nr 02-29-04615/11.

³ Programy pn. „Przewozy Pasażerskie – Bilety” (dalej: PP-Bilety) oraz program pn. „Bilet miesięczny”.

1984 r. –Prawo przewozowe⁴, wystawiania wezwań do zapłaty wraz z opłatą dodatkową w przypadku stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu, kontroli dotyczącej zatrzymywania się autobusów na przystankach stosownie do rozkładów jazdy, punktualności przejazdu zgodnie z rozkładem jazdy, sposobu i rzetelności sprzedaży biletów przez obsługę autobusu wykonywane były na rzecz przewoźnika przez zewnętrznych kontrolerów przewozów, tj.:

1) przedsiębiorstwo z Wrocławia, z którym „TRAKO” zawarło w 2013 r. (na okres pięciu miesięcy) dwie umowy o świadczenie usług kontroli: pierwszą dnia 30 listopada 2012 r. (obowiązującą w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 31 stycznia 2013 r.) i drugą dnia 30 stycznia 2013 r. (obowiązującą od 1 lutego do 31 maja 2013 r.);

2) osoby fizyczne, z którymi „TRAKO” zawarło w okresie od czerwca 2013 r. do grudnia 2014 r. pięć umów zlecenia, tj.: z dnia 3 czerwca 2013 r. (obowiązująca od 3 czerwca, nie określono daty jej zakończenia), z dnia 11 października 2013 r. (obowiązująca od 11 października 2013 r., nie określono daty jej zakończenia)⁵, z dnia 1 lutego 2014 r. (obowiązująca od 1 lutego do 30 czerwca 2014 r.)⁶, z dnia 1 lipca 2014 r. (obowiązująca od 1 do 19 lipca 2014 r.)⁷ oraz z dnia 20 lipca 2014 r. (obowiązująca od 20 lipca do 31 grudnia 2014 r.)⁸

W latach 2013-2014 kontrolerzy przewozów przeprowadzili w autobusach „TRAKO” i na liniach przez niego wykonywanych łącznie 1 124 kontroli w ww. zakresie, w tym w 2013 r. - 449, a w 2014 r. - 675 kontroli (tj. o 226 więcej w porównaniu do 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str.28-38, 39-55, 56-84, 462-465)

W badanym okresie „TRAKO” nie było kontrolowane przez instytucje zewnętrzne⁹ w zakresie dotyczącym m.in. przestrzegania wymogów do otrzymania dopłat, kontroli prawidłowości sprzedaży biletów ulgowych oraz ich ewidencji, sporządzania i rozliczania wniosków o dopłaty.

(dowód: akta kontroli str.462-467)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W wyniku przeprowadzonych kontroli w autobusach „TRAKO” na liniach obsługiwanych przez przewoźnika, w 2013 r. (w czerwcu i wrześniu) oraz w 2014 r. (wrześniu i październiku) stwierdzono łącznie u czterech pasażerów brak ważnych dokumentów poświadczających uprawnienia do ulgowych przejazdów (u trzech - legitymacji szkolnych, a u jednego pasażera - dokumentu wskazującego na jego niezdolność do samodzielnej egzystencji). Pomimo tego, przewoźnik rozliczył i uzyskał z budżetu państwa dopłaty do biletów ulgowych w łącznej kwocie 277,09 zł. Dopłata ta była nienależna. Marek Wierzbicki wyjaśnił, że powyższe nastąpiło wskutek zaniedbania pracownika, który nie wyłączył ww. przypadków z rozliczeń.

(dowód: akta kontroli str.56-84, 289-291)

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 1173 ze zm.

⁵ Nr JKPO1/10/2013.

⁶ Nr PBO1/02/2014.

⁷ Nr PBO2/07/2014.

⁸ Nr PBO3/07/2014.

⁹ Tj. m.in.: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu oraz Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu i Urząd Miasta Wrocławia, jak też Urząd Kontroli Skarbowej we Wrocławiu

Opis stanu
faktycznego

1.2. Przestrzeganie wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat

W kontrolowanym okresie Przewoźnik posiadał zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym na liniach objętych dopłatami. Zezwolenia wydane były przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Prezydenta Wrocławia, Starostę Powiatu Wrocławskiego oraz Burmistrza Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie. Zezwolenia wydane zostały na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym¹⁰, (dalej: *ustawa o transporcie drogowym*) na drukach określonych w rozporządzeniu w sprawie wzorów zezwoleń na wykonywanie krajowych i międzynarodowych przewozów drogowych osób oraz wypisów z zezwoleń¹¹.

W razie zgłoszenia przez przewoźnika zmiany rozkładu jazdy, otrzymywał on nowe zezwolenie. Jednocześnie pozostawały w dyspozycji przewoźnika poprzednie zezwolenie/zezwolenia wraz z rozkładami jazdy do nich załączonymi, posiadające datę ważności taką samą jak nowe zezwolenie na daną linię. Numeracja nowego zezwolenia w takich sytuacjach każdorazowo nawiązywała do numeru poprzednio wydanego zezwolenia na daną linię. Jakkolwiek następowało to na wniosek przewoźnika zgłaszającego zmianę danych, to jednak zgodnie z zapisami na dokumentach wydawane były nowe zezwolenia, a niedokonywana zmiana. Nie żądano przy tym od przewoźnika zwrotu dotychczasowych zezwoleń (wraz z wypisami) na daną linię. Zwrotu zezwoleń i wypisów nie żądano także w niektórych przypadkach wygaśnięcia zezwoleń przed upływem terminu, na jaki zostały wydane. Doprowadziło to do sytuacji, w której przewoźnik dysponował kilkoma wersjami ważnego zezwolenia z różnymi rozkładami jazdy na daną linię. Dotyczyło to linii: 5, 503, 513, 517, 523, 5271, 5272, 577. Ponadto dysponował zezwoleniem na linię 549, mimo, że zostało wydane kolejne zezwolenie na tą linię, które następnie wygasło na wniosek przewoźnika.

W niektórych przypadkach, na tą samą linię przewoźnik posiadał zezwolenia od różnych organów, w zależności od tego, czy dany kurs z rozkładu jazdy obejmował obszar jednej czy więcej gmin.

(dowód: akta kontroli str. 331-444, 908)

Przewoźnik w latach 2013-2014 zawarł z Zarządem Województwa Dolnośląskiego umowy¹² dotyczące zasad przekazywania dopłat do przewozów pasażerskich z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych w tych przewozach. W treści umów nie były wskazane linie, których te umowy dotyczyły. Natomiast w § 3 ust. 3 i § 4 ust. 1 umowy te określały, że przewoźnik po podpisaniu umowy przedkłada i w razie potrzeby aktualizuje wykaz linii, na których prowadzi objęte dopłatami zezwolenia. Wykazy te przewoźnik przedkładał każdorazowo wraz z zestawieniem dopłat za dany miesiąc.

Przewoźnik posiadał wymaganą zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o transporcie drogowym*, licencję¹³ na wykonywanie krajowego transportu drogowego, wydaną przez Starostę Powiatu Wrocławskiego na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 tej ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 445-461, 616-620)

Spośród linii, na których przewoźnik realizował przewozy objęte dopłatami, wygasło zezwolenie¹⁴ na linię 549, na której przewoźnik zaprzestał realizacji przewozów.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1414 ze zm.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 8 czerwca 2004 r. w sprawie wzorów zezwoleń na wykonywanie krajowych i międzynarodowych przewozów drogowych osób oraz wypisów z zezwoleń (Dz. U. Nr 144, poz. 1519) - uchylone z dniem 11 kwietnia 2014 r. i Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 6 marca 2014 r. w sprawie wzorów zezwoleń na wykonywanie krajowych i międzynarodowych przewozów drogowych osób oraz wypisów z zezwoleń (Dz. U. z 2014 r., poz. 402) - weszło w życie 11 kwietnia 2014 r.

¹² Umowa nr DT-D/215/11 z 05.01.2011 r. i umowa nr DT-D/142/14 z 31.01.2014 r.

¹³ Licencja nr 35564 udzielona dnia 16.12.2004 r., ważna do 15.12.2054 r.

Przewoźnik nie rozliczał dopłat do przewozów na tej linii od września 2013 r. Ponadto wygasły zezwolenia¹⁵ na linie 52/57 oraz 5271, przy czym zostały wydane kolejne zezwolenia¹⁶ na przewozy na tych liniach.

(dowód: akta kontroli str. 344-350, 398-401, 436-444)

W dokumentacji wszystkich poddanych oględzinom autobusów¹⁷ znajdowały się wypisy z posiadanej przez przewoźnika licencji o numerze 35564. Autobusy posiadały ważne badania techniczne, zgodnie z wpisami do dowodów rejestracyjnych. W autobusach znajdowały się wypisy z posiadanych przez przewoźnika zezwoleń wraz z załączonymi do nich rozkładami jazdy. Stwierdzono, że w konsekwencji opisanej wyżej sytuacji posiadania przez przewoźnika różnych wersji zezwoleń dotyczących tych samych linii, w kontrolowanych autobusach znajdowały się różne wersje zezwoleń. Mianowicie na linię 503 w autobusach DWR 73116 i DWR 43929 znajdowało się zezwolenie nr 3276, a w autobusie KT 1109A – zezwolenie nr R/0264/393/3/14. Z kolei na linię 513 w autobusie DWR 73116 znajdowało się zezwolenie nr 392/2/2012, a w autobusie KT 1109A - zezwolenie nr R/0264/392/4/14.

We wszystkich ww. autobusach podano do publicznej wiadomości cenniki biletów¹⁸. Cenniki te zawierały ulgi określone w art. 2 ust. 2-7, art. 4 ust. 1-3,5 oraz art. 5 ust. 1-2 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego¹⁹ (dalej: *ustawa o ulgach*).

(dowód: akta kontroli str. 468-489)

Rozkłady jazdy stanowiące załączniki do posiadanych przez przewoźnika zezwoleń uwzględniały przystanki, godziny odjazdów środków transportowych, długości linii komunikacyjnych i odległości między przystankami, kursy oraz liczbę pojazdów niezbędnych do wykonywania przewozów²⁰. Zasady korzystania z przystanków zostały uzgodnione przez przewoźnika z ich właścicielami lub zarządzającymi²¹.

(dowód: akta kontroli str. 331-444, 469, 490-505)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W autobusach poddanych oględzinom, tj. w autobusach o numerach rejestracyjnych DWR 73116, DWR 43929 oraz KT 1109A, do publicznej wiadomości podano niekompletne cenniki. Przewoźnik nie dopełnił tym samym wymogu art. 18b ust.1 pkt 6 *ustawy o transporcie drogowym*. Cenniki nie zawierały wskazania podziału tras na strefy, ani nie umożliwiały pasażerom ustalenia ceny biletu pomiędzy określonymi przystankami. Jednocześnie cenniki podane w autobusach różniły się od aktualnych cenników przedłożonych organom wydającym zezwolenia²², gdyż te zawierały wskazanie cen biletów dla odcinków pomiędzy określonymi przystankami. Jak wyjaśnił Marek Wierzbicki, autobusy nie posiadają stałego przypisania do jednej linii i dlatego podano w nich jedynie cennik ogólny zawierający zestawienie wszystkich stosowanych przez przewoźnika cen i

¹⁴ Zezwolenie nr 360/3/2012 wygasło na mocy decyzji nr 37/W/2014 Prezydenta Wrocławia z dn. 24.09.2014 r.

¹⁵ Zezwolenie nr 5 na linię 52/57 wygasło na mocy decyzji Starosty Powiatu Wrocławskiego nr SP-Km.7250.250.2014 z dnia 26.09.2014 r. Zezwolenie nr 3020 na linię 5271 wygasło na mocy decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr DT-D.IV.8070.924.2014 z dnia 29.09.2014 r.

¹⁶ Zezwolenie nr 3232 na linię 5271 z dnia 07.08.2014 r. wydane przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Zezwolenie nr 01/2013 na linię 57 z dnia 23.12.2013 r. wydane przez Burmistrza Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie.

¹⁷ Tj. autobusów o numerach rejestracyjnych DWR 73116, DWR 43929, KT 1109A.

¹⁸ Wymóg art. 18b ust. 1 pkt 6 *ustawy o transporcie drogowym*.

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1138 ze zm.

²⁰ Stosownie do art. 22 ust. 1 w zw. z art. 18b ust. 1 pkt 2 *ustawy o transporcie drogowym*.

²¹ Ustalenia dokonane na podstawie próby trzech zezwoleń: dla linii 503 nr R/0264/393/4/14, dla linii 507 nr R/0264/395/1/14, dla linii 577 nr R/0264/381/4/14.

²² Prezydent Miasta Wrocławia i Wojewoda Dolnośląski

ulg. Wyjaśnił on ponadto, że informację o wszystkich cenach biletów pasażerowie mogą uzyskać u kierowcy oraz na stronie internetowej przewoźnika.

(dowód: akta kontroli str. 483-489, 506-517, 539-547, 593-595)

2. Aktualne cenniki przedłożone w marcu 2015 r. organom wydającym zezwolenia¹, określały dla biletów miesięcznych, oprócz ulg określonych w art. 2 ust. 2-7, art. 4 ust. 1-3, 5 oraz art. 5 ust. 1-2 *ustawy o ulgach*, także ulgi w wysokości 100% i 95%, które nie zostały przewidziane ww. przepisami dla biletów miesięcznych. Ponadto ulgi 100% i 95% nie zostały podane do publicznej wiadomości, a dla biletów miesięcznych podano stawki cen biletów, ale nie wskazano, która cena biletu obowiązuje na poszczególnych odcinkach tras. W niektórych przypadkach wcześniejsze cenniki zgłoszone do organów wydających zezwolenia, obowiązujące z lat 2013-2014, nie zawierały wskazania kategorii ulg zgodnie z *ustawą o ulgach*, tj. zawierały niekompletne lub nieprawidłowe wskazania ulg. I tak, w cennikach do zezwoleń:

- nr: 3232, 3018/1, 3022/1 wskazano dla biletów miesięcznych ulgę 100%, a w cennikach do zezwoleń nr: 3232, 3022/1 dla biletów jednorazowych nie wskazano ulgi 51%,
- nr: 5, 2828, 2828/1, 393/12, 395/2012, R/0264/395/1/14, 392/12, 399/2012, 360/2010, 360/2/2011, 381/2011, 381/1/2012, 381/3/2012, R/0264/381/4/14 – nie wskazano cen biletów ulgowych jednorazowych,
- nr: R/0264/393/3/14, R/0264/392/3/14, R/0264/399/2/14, 3277 – wskazano stawki cen biletów jednorazowych normalnych i ulgowych, ale bez określenia która stawka obowiązuje dla poszczególnych odcinków tras,
- nr 01/2013 wskazano stawki cen biletów normalnych i ulgowych jednorazowych i miesięcznych, ale bez określenia która stawka obowiązuje dla poszczególnych odcinków tras,
- nr: 5, 2828, 2828/1, R/0264/399/2/14, 399/2012 – nie wskazano cen biletów miesięcznych normalnych i ulgowych,
- nr: 360/2010, 360/2/2011, 381/1/2012 - nie wskazano cen biletów miesięcznych ulgowych.

Opisane wyżej działanie było niezgodne z art. 18b ust.1 pkt 6 *ustawy o transporcie drogowym*. Przepis ten stanowi, że cennik opłat podany do publicznej wiadomości przy kasach dworcowych oraz w każdym autobusie wykonującym regularne przewozy osób, musi także zawierać ceny biletów ulgowych.

Marek Wierzbicki wyjaśnił, że przyczyną powyższego były pomyłki i niedopatrzenia pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 506-568, 593-596)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Ewidencja sprzedaży biletów ulgowych.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie w „TRAKO” funkcjonowały dwa programy kas rejestrujących, tj.:

- program pn. „Przewozy Pasażerskie – Bilety” (PP-Bilety), na który została udzielona przez firmę - sprzedawcę licencja nr 879/PB/2010 z dnia 26 sierpnia 2010 r. na bezterminowe użytkowanie tego Programu²³;
- program komputerowy pn. „Bilet miesięczny”, na który sprzedawca udzielił w dniu 5 listopada 2010 r.²⁴ Głównym celem tego Programu była sprzedaż imiennych

²³ Licencjodawca zawarła z „TRAKO” umowę licencyjną na sprzedaż programu PP-Bilety dnia 26 sierpnia 2010 r..

²⁴ Licencjodawca zawarł z „TRAKO” - licencjodawcą umowę licencyjną na używanie programu komputerowego „Bilet miesięczny” w dniu 5 listopada 2010 r.

biletów miesięcznych oraz biletów jednorazowych, które drukowane były na bileterce przyłączonej do komputera. Program współpracował z systemem PP- Bilety.

Stosowane przez „TRAKO” oprogramowanie umożliwiało określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych, numery ulg w bileterkach posiadały swój numer nadawany automatycznie przez programy (PP-Bilety i współpracujący Kasa Biletowa - Program Bilety miesięczne). Oprogramowanie umożliwiało dołączenie ulgi do katalogu ulg dostępnych, a do każdego biletu ulgowego przypisany był rodzaj (grupa) ulgi.

(dowód: akta kontroli str. 118-156, 157-243, 468-489)

Zgodnie z art. 8a ust. 4, pkt 2 ustawy o ulgach, Przewoźnik przy sprzedaży biletów ulgowych stosował kasy rejestrujące wyposażone w program uwzględniający wszystkie rodzaje ulg oraz posiadające pozytywną opinię Ministra Finansów. Przeprowadzone oględziny autobusów „TRAKO” potwierdziły, że kasy były wyposażone w odpowiednie kasy rejestrujące, posiadające m.in. numery fabryczne, nadane numery unikatowe: BCL-112-30-995, BCL-112-30-438 i BFN-13750332. Przewoźnik przy sprzedaży biletów ulgowych stosował kasy, które wyposażone były w program uwzględniający wszystkie rodzaje ulg. Ponadto objęte oględzinami kasy były sprawne, po przeglądach technicznych, posiadały potwierdzenia w formie decyzji Ministra Finansów (model, typ, numer potwierdzenia numer unikatowy oraz nazwę i adres producenta), jak również były serwisowane przez uprawniony podmiot. Jedną z trzech kas rejestrujących o nr fabrycznym 022192 i nr unikatowym BFN-13750332 znajdującą się w autobusie Mercedes Benz 818 o nr rej. DWR 73116 nie posiadała naniesionego w sposób trwały numeru ewidencyjnego nadanego kasie przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego we Wrocławiu w zawiadomieniu z dnia 2 października 2014 r.

Przewoźnik posiadał założone książki serwisowe dla wszystkich 24 kas rejestrujących. Książki te zawierały wpisy o wszystkich wykonanych przez serwisanta kas, obowiązkowych przeglądach technicznych kas, przy czym w przypadku pięciu kas przeglądy te dokonano po terminie, tj. po upływie dwóch lat od daty ostatniego ich przeglądu.

Ponadto numery ewidencyjne nadane kasom „TRAKO” przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego we Wrocławiu były zgodne (poza jednym przypadkiem), z numerami wpisanymi w książkach serwisowych kasy rejestrującej.

(dowód: akta kontroli str. 85-117, 244-288, 468-489)

W wyniku porównania cenników opłat (załączonych do zezwoleń) zawierających ceny biletów wraz z wyszczególnionymi odcinkami tras wykonywanymi na wybranych liniach, a także z raportami fiskalnymi kas obsługujących i kursów realizowanych przez kierowców na liniach 502,503 i 513 stwierdzono, że ich ceny były zgodne zarówno z cennikami opłat jak i raportami oraz kursami wykonywanymi w dniu 11 marca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 244-288, 468-489, 518-519, 525, 533- 535, 548-549, 570-580, 593-595)

W latach 2013-2014 r. przewoźnik uzyskał z budżetu państwa środki z tytułu dopłat w łącznej kwocie 725,3 tys. zł, w tym 358,2 tys. zł w 2013 r. i 367,1 tys. zł w 2014 r. Kwoty dopłat (ustalenia dokonywano na podstawie trzech miesięcy z każdego badanego roku, tj. marca, września i grudnia) wynoszące łącznie odpowiednio: kwotę 105,25 tys. zł i kwotę 114,13 tys. zł zaewidencjonowane zostały w prowadzonej przez przewoźnika „Książce przychodów i rozchodów” - rejestrze sprzedaży - dopłaty Urząd Marszałkowski i były zgodne z wykazanymi kwotami dopłat w zestawieniach raportów kas fiskalnych.

(dowód: akta kontroli str. 292-329 596-598 ,632-907)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku oględzin ustalono, że znajdująca się w autobusie o nr rej. DWR 73116 kasa rejestrująca o nr fabrycznym 022192 i nr unikatowym BFN-13750332 nie posiadała naniesionego w sposób trwały numeru ewidencyjnego 02-29-06464/14, nadanego kasie przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego we Wrocławiu w zawiadomieniu z dnia 2 października 2014 r., czym naruszono przepis określony w § 14 ust. 1, pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie kas rejestrujących²⁵ (dalej: rozporządzenie MF z 14 marca 2013 r.). Marek Wierzbicki wyjaśnił, że przyczyną braku naniesienia w sposób trwały na obudowę kasy jej numeru ewidencyjnego było niewykonanie tego obowiązku przez wyznaczonego pracownika.

(dowód: akta kontroli str.85-90, 289-291, 468-489)

2. Przewoźnik nie zgłosił w wymaganym terminie pięciu kas rejestrujących do podmiotu prowadzącego serwis kas, celem poddania ich przeglądowi technicznemu. Przeglądów ww. kas dokonano z opóźnieniem wynoszącym od 10 do 30 dni²⁶, po upływie dwóch lat od daty ostatniej ich rejestracji. Działaniem tym naruszono postanowienia § 33 ust. 1, rozporządzenia MF z dnia 14 marca 2013 r., zgodnie z którymi, obowiązkowego przeglądu technicznego kasy należy dokonać nie rzadziej, niż co dwa lata. Marek Wierzbicki wyjaśnił, że przyczyną powyższego były niedopatrzenia pracowników.

(dowód: akta kontroli str.85-117, 289-291)

3. W książce serwisowej kasy rejestrującej o nr fabrycznym 018670 i numerze unikatowym BCL 11031689 dokonano wpisu numeru ewidencyjnego kasy 02-29-04321/11, podczas gdy właściwym nadanym przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego we Wrocławiu numerem ewidencyjnym dla tej kasy był nr 02-29-04615/11. Marek Wierzbicki wyjaśnił, iż Książce serwisowej kasy rejestrującej wpisano numer innej kasy ewidencyjnej przez pomyłkę. W wyniku kontroli NIK, tj. po upływie trzech lat i siedmiu miesięcy przewoźnik dokonał prawidłowego wpisu numeru ewidencyjnego w książce kasy.

(dowód: akta kontroli str.85-117, 289-291)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Prawidłowość sporządzania wniosków o przekazanie dopłat i ich rozliczenie

Opis stanu
faktycznego

Wnioski o przekazanie dopłat przewoźnik sporządzał z częstotliwością i przeważnie w terminie określonym w umowie oraz zgodnie ze wzorem zawartym w umowie. Spełnione zostały postanowienia umowne dotyczące rozliczeń. W szczególności, do wniosków dołączane były zbiorcze zestawienia dopłat z podziałem na kategorie ulg i zestawienia dopłat z podziałem na linie z programu obsługującego kasy rejestrujące opłaty za przewozy w danym okresie rozliczeniowym. Nie wystąpiły sytuacje zwrotów dopłat.

O dopłaty przewoźnik wnioskował za wszystkie 24 miesiące badanego okresu. Łączna kwota wnioskowanych dopłat wyniosła 725,3 tys. zł, z tego 358,2 tys. zł w 2013 r. oraz 367,1 tys. zł w 2014 r. Najwyższe dopłaty przewoźnik otrzymał do biletów ulgowych miesięcznych- w 2013 r. w kwocie 335,0 tys. zł (93,5% otrzymanych dopłat), w tym dopłata do biletów miesięcznych z ulgą 49% wyniosła

²⁵ Dz. U. z 2013 r., poz.363.

²⁶ Opóźnienia te wynosiły odpowiednio: 10, 12, 13, 19 i 30 dni.

308,2 tys. zł (86% otrzymanych dopłat), w 2014 r. w kwocie 338,3 tys. zł (92,2% otrzymanych dopłat), w tym dopłata do biletów miesięcznych z ulgą 49% wyniosła 312,8 tys. zł (85,2% otrzymanych dopłat). Przewoźnik otrzymał dopłaty w pełnej wnioskowanej wysokości.

Przewoźnik zawarł umowę z gminą Żórawina, której przedmiotem było dofinansowanie kursów komunikacji zbiorowej z nałożeniem obowiązków w zakresie dowozu i rozwoju uczniów szkół ww. gminy. Dotyczyło to przewozów regularnych na liniach 503, 513, 523. W przewozach tych ulgi były uwzględniane przez przewoźnika i w związku ze świadczeniem tych usług przewoźnik występował do UMWD o dopłaty do ulgowych biletów.

(dowód: akta kontroli str. 445-458, 596-615)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wnioski o przekazanie dopłat za lipiec i wrzesień 2014 r. zostały przekazane do UMWD po terminie określonym umową. W obu przypadkach wnioski przekazano 10 dnia roboczego kolejnego miesiąca, tj. dwa dni robocze po terminie określonym w umowie²⁷ pomiędzy przewoźnikiem a Województwem Dolnośląskim. Marek Wierzbicki wyjaśnił, że przyczyną nieprawidłowości była opieszałość jego pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 599, 621-631)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Dokonanie korekty nienależnie otrzymanych dopłat z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego z tytułu stosowania ustawowych ulg w przewozach pasażerów środkami transportu autobusowego.
2. Zamieszczanie cenników opłat za przejazd autobusem z wszystkimi wymaganymi informacjami w sposób ogólnie dostępny pasażerom.
3. Wykonywanie obowiązkowego przeglądu technicznego kas rejestrujących, zgodnie z postanowieniami § 33 ust. 1 rozporządzenia MF z dnia 14 marca 2013 r.
4. Nanoszenie w sposób trwały numerów ewidencyjnych nadanych kasom rejestrującym przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego.
5. Terminowe przekazywanie wniosków o dopłaty do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

²⁷ Umowa nr DT-D/142/14 z 31 stycznia 2014 r.

²⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 25 maja 2015 r.

Kontrolerzy
Krystyna Knop
główny specjalista kontroli państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

z Radosław Kujawiński

Radosław Kujawiński
Wicedyrektor

podpis

